

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Південноукраїнські наукові студії»

- опанування програм з профілактики поведінкових ризик-чинників (куріння, алкоголь, нормалізація ваги тощо), підбір індивідуального комплексу фізичних вправ, виду спорту з метою підтримання працездатності та фізичної витривалості;
- формування та розвиток базових навичок психологічної саморегуляції емоційних станів (оволодіння технікою нервового розслаблення м'язів, ідеомоторного і сенсорно-образного тренування, аутотренінгу, розвиток емоційного інтелекту) з метою підвищення працездатності та загальної стресостійкості.

У Програмі використовується комплекс психотехнічних прийомів і тренінгів (широко представлені у фахових публікаціях), спрямованих на підвищення стресостійкості менеджерів освіти у профілактичному і корекційному напрямках [1; 2 та ін.].

Зазначимо, що результативність програми профілактики професійної деформації менеджерів освіти залежить від рівня соціальної підтримки менеджера, що полягає у спільному розв'язанні проблем, допомозі у переосмисленні кризових ситуацій та забезпеченні його особистісного і професійного зростання.

Література:

1. Водопьянова Н. Е. Старченкова К. Е. Синдром выгорания. Диагностика и профилактика. СПб. : Питер-принт, 2005. 336 с.
2. Дубовик С. Г., Щербак О. Г. Антистрессовая подготовка персонала. *Психологичні проблеми адаптації особистості до змінюваних умов життєдіяльності*: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, Дніпропетровськ, 13–14 листопада 2008 р. Дніпропетровськ, Друкарня ДНУ, 2008. С.106–107.
3. Дружилов С. А. Психология профессионализма. 2–е изд., испр., доп. Харьков : Изд-во «Гуманитарный Центр», 2017. 360 с.
4. Орел В. Е. Феномен «выгорания» в зарубежной психологии: эмпирические исследования и перспективы. *Психологический журнал*, 2001. Т. 22. № 1. С. 16–21.
5. Психические состояния/ Сост. и общая редакция Л. В. Куликова. СПб, 2010. 280 с.
6. Селье Г. Стресс без дистресса. М. : Прогресс, 2009. 175 с.
7. Яковлев Г. М., Новиков В. С., Хавинсон В. Х. Резистентность, стресс, регуляция. Л., 1990. 225 с.

Новікова Д. С., студентка факультету іноземних мов
Науковий керівник: доц. Атаманюк З. М.
Університет Ушинського,
м. Одеса, Україна

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ

Однією з найбільш гострих теоретичних проблем, що мають важливе практичне значення, є питання про вплив процесів глобалізації на суверенітет держав. У зв'язку з цим у багатьох науках позначилися нові підходи до дослідження державного суверенітету. З'явилися різні теорії, що зайняли діаметрально протилежні позиції з питання про суверенітет.

Але в цілому можна визначити, що суверенітет - найважливіша якісна ознака держави. Це повнота законодавчої, виконавчої та судової влади, виняткова компетенція держави на своїй території, верховенство, незалежність, самостійність влади. В силу суверенітету одна держава не підкоряється владі іншої держави, на території держави

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції студентів та молодих вчених
«Південноукраїнські наукові студії»*

виключається іноземна влада, крім випадків добровільної згоди держави на обмеження суверенітету.

Проблематика державного суверенітету традиційно знаходиться в центрі уваги не тільки вчених, державних і громадських діячів, а й усіх громадян, кому не байдужа доля Батьківщини. Останнім часом це питання набуло особливої гостроти в нашій країні. Проблема державного суверенітету актуалізується сукупністю факторів: міжнародних, внутрішньополітичних, економічних, духовних і т.д. Особливий вплив на цю проблему мають процеси міжнародної інтеграції та глобалізації, зростання взаємозалежності в світі, нові виклики та загрози, з якими стикається людство. При цьому глобалізація створює для суверенітету всіх держав, не тільки істотні ризики, але і певні додаткові можливості. Безсумнівно, глобалізація - це результат дуже складного сплаву політичних, соціальних, економічних, цивілізаційних та багатьох інших процесів і взаємозв'язків сучасного світу. Але серед цих численних факторів все ж треба особливо виділити величезні зміни в сучасних продуктивних силах і засобах інформації.

Причиною виникнення феномена глобалізації стали наслідки процесів людського пізнання: розвиток наукового і технічного знання, розвиток техніки, що дало можливість окремо взятому індивіду сприймати органами почуттів об'єкти, що знаходяться в різних точках землі і вступати з ними в стосунки, а також природно сприймати, усвідомлювати сам факт цих відносин.

В принципі, всю історію можна представляти як процес зближення людства. Саме тому йдуть суперечки, коли саме почалася глобалізація. В будь-якому разі з часу Великих географічних відкриттів процес зближення світу став очевидним і все прискорювався. Проте можна сказати абсолютно точно: те, що сьогодні називається глобалізацією, знаходиться ще на початкових стадіях. Головні зміни, безсумнівно, попереду.

Також потрібно розуміти, що глобалізація в її теперішньому вигляді здійснюється керовано державами західного типу цивілізації. Деякі теоретики навіть підтримують ідею ліквідації суверенних держав, злиття їх в єдину державу під «дахом» США і намагаються обґрунтувати це спираючись на авторитет великих мислителів минулого (Т. Гоббса, І. Канта та ін.), використовуючи в якості аргументів їх найбільш слабкі положення. Така експансія, що проводиться західними державами, повинна привести до того, що суверенітет менш підготовлених держав буде поставлений під контроль розвинених країн західного цивілізаційного типу, - ось в чому полягає цей стратегічний задум. Результатом буде економічне панування в світі, що повністю суперечить поняттю суверенітету.

Безсумнівно, глобалізація - важлива складова світової системи. Вона являє собою одну з найбільш впливових сил, що визначають майбутнє планети. Глобалізація має безліч аспектів - економічний, політичний, соціальний, технологічний, культурний, пов'язаний з безпекою, збереженням навколишнього середовища та ін. Проте вона може поставити людство перед небезпеками, пов'язаними з тероризмом, організованою злочинністю, хворобами і екологічними катастрофами. До того ж суперечливий розвиток світової економіки в останні роки проявляється і в тому, що прірва між багатими і бідними країнами продовжує поглиблюватися.

Отже, глобалізація, хоча і почалася далеко не сьогодні, - в цілому новий, незвіданий, складний і багато в чому непередбачуваний процес. Причому він часто відбувається в зовнішньо суперечливих формах і напрямках. Іноді міждержавна інтеграція поєднується з розвалом деяких країн і посиленням сепаратизму що впливає суттєве скорочення суверенітету. А якщо неминучим результатом глобалізації є скорочення суверенітету, то разом з цим також неминуче назрівають колосальні зміни в моделях поведінки як держав, корпорацій і груп, так і звичайних людей. Адже сьогоднішній світогляд людини ґрунтується

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
конференції студентів та молодих вчених
«Південноукраїнські наукові студії»*

на ідентифікації себе з певною нацією і державою. Однак ситуація все помітніше повертається навпаки. Але зрушення це йде болісно. І якщо процеси і далі залишаться неусвідомленими і неконтрольованими, воно може стати ще більш болісним.

Література:

1. Воецкая Т.В. Курс философии / Т.В.Воецкая, А.А.Чунаева. – Одесса: ОКФА. – 1999. – 616 с.
2. Людина і світ: Підручник (Л.В. Губерський, А.О. Приятельчук, В.П. Андрущенко та ін.); За ред. Л.В. Губерського, А.О. Приятельчука. К.Український центр духовної культури, 1999. – 512 с.

Пальчинська М. В., доктор філософських наук, доцент
завідувачка кафедри філософії, психології та педагогіки
*Одеська національна академія зв'язку
імені О.С. Попова
м. Одеса, Україна*

**ІНКЛЮЗИВНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР В УМОВАХ СУЧАСНОЇ
СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СИТУАЦІЇ**

Актуальність створення інклюзивного освітнього простору корелює із провідними тенденціями у розвитку суспільства, зокрема необхідності надання кожній дитині рівних можливостей на здобуття освіти. У сучасному українському суспільстві дуже актуальною є проблема соціалізації дітей із особливими потребами, оскільки певні обмеження у більшості випадків є перешкодою для повноцінної соціальної інтеграції. Також слід констатувати відсутність ефективних механізмів професійної та особистісної самореалізації для даної соціальної групи.

Слід зазначити, що у світі, і в Україні зокрема, спостерігається тенденція до збільшення кількості дітей із особливими потребами. В першу чергу, це означає сутнісне обмеження життєдіяльності, яка призводить до соціальної дезадаптації, в майбутньому перешкоджає оволодінню професійними навичками. Освоєння дітьми із особливими потребами соціального досвіду, включення їх в існуючу систему суспільних відносин, вимагає від суспільства певних додаткових ресурсів (зокрема, спеціальних соціальних програм, реабілітаційних центрів, спеціалізованих навчальних закладів).

Труднощі сімей, в яких виховуються діти із особливими потребами, істотно відрізняються від сімей з нормотипічними дітьми, тому що вони вимагають незрівнянно більших матеріальних, духовних і фізичних ресурсів. Проблема соціальної дезадаптації цих сімей обумовлена сучасною соціокультурною реальністю, що характеризується високою ступенем складності та невизначеності. Зміни, що відбуваються в українському суспільстві, призвели до того, що багато сімей із дітьми, що мають особливі потреби, відчувають дефіцит адаптаційних ресурсів. Соціальна політика щодо таких сімей передбачає надання їм різного роду допомоги, в першу чергу фінансові виплати та пільги. Проте, розміри фінансування соціальних програм і соціального забезпечення недостатні для вирішення проблеми соціальної дезадаптації таких сімей.

В контексті даної роботи ми розглядаємо соціальну дезадаптацію як «повну або часткову втрату особистістю здатності пристосовуватися до нових соціокультурних умов та зміни якості життя» [3, с. 77]. Це порушення взаємозв'язку людини з соціокультурним